

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ****ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ****«Σύσταση Δικαστικής Αστυνομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης»****I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις**

Αντικείμενο του υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχεδίου αποτελεί η σύσταση του θεσμού της δικαστικής αστυνομίας, η ρύθμιση κάθε ζητήματος σχετικού με την οργάνωση και τη λειτουργία της εν λόγω υπηρεσίας, καθώς και η εισαγωγή ορισμένων διατάξεων αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Το νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, διαρθρώνεται σε πέντε (5) Μέρη και πενήντα έξι (56) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Το Μέρος Πρώτο (άρθρα 1-4), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις – Σύσταση Δικαστικής Αστυνομίας», αποτελείται από δύο (2) κεφάλαια.

Με το Κεφάλαιο Α΄, που φέρει τον τίτλο «Σκοπός – Αντικείμενο», καθορίζονται ο σκοπός του νομοσχεδίου (άρθρο 1) και το αντικείμενο των προτεινόμενων ρυθμίσεων (άρθρο 2).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 3-4), υπό τον τίτλο «Σύσταση – Αρμοδιότητες Δικαστικής Αστυνομίας», συνιστάται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης «Υπηρεσία Δικαστικής Αστυνομίας» (άρθρο 3) και καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης και των περιφερειακών υπηρεσιών του νέου θεσμού (άρθρο 4).

Το Μέρος Δεύτερο (άρθρα 5-44), που φέρει τον τίτλο «Προϋποθέσεις διορισμού προσωπικού Δικαστικής Αστυνομίας», διαρθρώνεται σε ένδεκα (11) κεφάλαια.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρο 5), υπό τον τίτλο «Στελέχωση», ορίζει ότι η Δικαστική Αστυνομία στελεχώνεται από το προσωπικό του πολιτικού και του αστυνομικού τομέα.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 6-14), που φέρει τον τίτλο «Προσόντα και κωλύματα διορισμού», αφενός, καθορίζονται ως απαραίτητα προσόντα για τον διορισμό υπαλλήλων στην υπηρεσία της Δικαστικής Αστυνομίας η ελληνική, πλην εξαιρέσεων, ιθαγένεια (άρθρο 6), η συμπλήρωση του κατώτατου και η μη υπέρβαση του ανώτατου ορίου ηλικίας (άρθρο 7), η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων (άρθρο 8), η υγεία (άρθρο 9) και τα αναγκαία σωματικά προσόντα (άρθρο 10) και, αφετέρου, προβλέπονται, ως κωλύματα διορισμού, η καταδίκη και η υποδικία για ποινικά αδικήματα (άρθρο 11), η θέση σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης (άρθρο 12) και η προηγούμενη απόλυση από άλλη θέση του ευρύτερου δημόσιου τομέα για πειθαρχικούς λόγους (άρθρο 13). Περαιτέρω, ορίζεται ότι οι ανωτέρω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν τόσο κατά τον χρόνο λήξης της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων όσο και κατά τον χρόνο διορισμού (άρθρο 14).

Διά του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρο 15), που φέρει τον τίτλο «Πλήρωση θέσεων προσωπικού Δικαστικής Αστυνομίας», ρυθμίζεται η διαδικασία πλήρωσης κενών θέσεων υπαλλήλων της Δικαστικής Αστυνομίας.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρα 16-19), υπό τον τίτλο «Οργανικές θέσεις – Βαθμοί – Καθήκοντα», προβλέπεται η σύσταση οργανικών θέσεων για τη στελέχωση της Δικαστικής Αστυνομίας (άρθρο 16), καθιερώνονται οι βαθμοί των υπαλλήλων του πολιτικού τομέα (άρθρο 17) και του αστυνομικού τομέα της υπηρεσίας (άρθρο 18), και ορίζονται τα τυπικά προσόντα διορισμού για τις θέσεις Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ) και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) (άρθρο 19).

Διά του Κεφαλαίου Ε΄ (άρθρα 20-24), που φέρει τον τίτλο «Διαγωνισμός», εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν την προκήρυξη του διαγωνισμού για την πλήρωση οργανικών θέσεων (άρθρο 20), τις αιτήσεις συμμετοχής και τον έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών (άρθρο 21), τη συγκρότηση επιτροπών για την κρίση των υποψηφίων (άρθρο 22), τη διαδικασία διεξαγωγής του διαγωνισμού (άρθρα 23) και τη βαθμολόγηση των υποψηφίων στη γραπτή και προφορική εξέταση (άρθρο 24).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ (άρθρα 25-31), υπό τον τίτλο «Διορισμοί», ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με τη διαδικασία διορισμού των επι-

τυχόντων (άρθρο 25), τη δημοσίευση και την κοινοποίηση των σχετικών πράξεων (άρθρα 26-27), την κατάρτιση της υπαλληλικής σχέσης (άρθρο 28), την ορκωμοσία (άρθρο 29), τους λόγους ανάκλησης του διορισμού (άρθρο 30) και τις περιπτώσεις αναδιορισμού των υπαλλήλων οι οποίοι απολύθηκαν λόγω σωματικής ή νοητικής αναπηρίας (άρθρο 31).

Διά του Κεφαλαίου Ζ΄ (άρθρα 32-33), που φέρει τον τίτλο «Δοκιμαστική υπηρεσία», καθιερώνεται η υποχρέωση των υπαλλήλων της Δικαστικής Αστυνομίας να διανύουν, μετά τον διορισμό τους, διετή δοκιμαστική υπηρεσία (άρθρο 32) και να παρακολουθούν ειδική εισαγωγική εκπαίδευση τουλάχιστον τετράμηνης διάρκειας (άρθρο 33).

Διά του Κεφαλαίου Η΄ (άρθρα 34-37), υπό τον τίτλο «Εξέλιξη – Προαγωγή – Επιλογή Προϊσταμένων», εισάγονται ρυθμίσεις σχετικά με τη βαθμολογική εξέλιξη του προσωπικού του πολιτικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας (άρθρο 34), τη διαδικασία προαγωγής των υπαλλήλων (άρθρο 35), την επιλογή προϊσταμένων οργανικών μονάδων και τη θητεία, αναπλήρωση και παύση των τελευταίων (άρθρα 36-37).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ΄ (άρθρα 38-41), που φέρει τον τίτλο «Υπηρεσιακές μεταβολές», καθορίζονται οι διαδικασίες κατανομής των υπαλλήλων της Δικαστικής Αστυνομίας σε θέσεις οργανικής μονάδας (άρθρο 38), των μετακινήσεών τους από μία οργανική μονάδα σε άλλη (άρθρο 39), των μεταθέσεων (άρθρο 40) και των αποσπάσεών τους (άρθρο 41).

Διά του Κεφαλαίου Ι΄ (άρθρα 42-43), υπό τον τίτλο «Συλλογικά όργανα – Υπηρεσιακά συμβούλια», ρυθμίζεται η συγκρότηση των υπηρεσιακών συμβουλίων για τους υπαλλήλους της Δικαστικής Αστυνομίας και ορίζεται ότι η εν λόγω υπηρεσία λειτουργεί βάσει του Κανονισμού Λειτουργίας της.

Το Κεφάλαιο Κ΄ (άρθρο 44), υπό τον τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις για τη Δικαστική Αστυνομία», προβλέπει ότι για τα θέματα εκείνα που δεν ρυθμίζονται από το παρόν νομοσχέδιο, εφαρμόζεται αναλογικά ο Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.

Με το Μέρος Τρίτο (άρθρα 45-52), υπό τον τίτλο «Λοιπές επείγουσες διατάξεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης», ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις προσφυγής κατά αποφάσεων του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου που αφορούν σε υπηρεσιακές μεταβολές (άρθρο 45), προστίθεται μεταβατική διάταξη στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (ν. 4938/2022) ως προς τη δυνατότητα αμοιβαίας μετάταξης μεταξύ παρέδρων πρωτοδικείου και εισαγγελίας κατά την περίοδο δοκιμαστικής υπηρεσίας (άρθρο 46), τίθενται ερμηνευτικές διατάξεις ως προς την αληθή έννοια των άρθρων 17 παρ. 5 εδάφιο τρίτο, 17 παρ. 10 εδάφιο δεύτερο και 18 παρ. 3 εδάφιο τρίτο του Κώδικα Οργανισμού

Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4938/2022), τα οποία αφορούν τη θητεία των δικαστικών λειτουργών που ασκούν καθήκοντα διεύθυνσης δικαστηρίων (άρθρο 47), εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι συμβάσεις που συνάπτουν τα νομικά πρόσωπα, των οποίων το Ελληνικό Δημόσιο έπαψε να ελέγχει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και δεν ορίζει ούτε ελέγχει άμεσα ή έμμεσα την πλειοψηφία των μελών της διοίκησης τους (άρθρο 48), ρυθμίζεται η δυνατότητα παράστασης εξ αποστάσεως, μέσω εφαρμογής τηλεματικής, στα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου (άρθρο 49), τίθενται ερμηνευτικές διατάξεις ως προς την αληθή έννοια του άρθρου 74 παρ. 1 εδάφια πρώτο και δεύτερο του ν. 4690/2020, τα οποία αφορούν τις προθεσμίες των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που ανεστάλησαν κατά το διάστημα 13.3.2020 και 31.5.2020 (άρθρο 50), προστίθενται στις προθεσμίες που αναστέλλονται κατά το χρονικό διάστημα 1-31 Αυγούστου οι προθεσμίες που αφορούν στη διαδικασία των μικροδιαφορών και στη δυνατότητα σχολιασμού της πραγματογνωμοσύνης (άρθρο 51), και προβλέπεται η καταχώριση των εγγράφων πληρεξουσιότητας στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.-Δ.Δ.) (άρθρο 52).

Με το Μέρος Τέταρτο (άρθρα 53-55), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις», εισάγονται οι εξουσιοδοτικές (άρθρο 53), οι μεταβατικές (άρθρο 54) και οι καταργούμενες διατάξεις του νομοσχεδίου (άρθρο 55).

Το Μέρος Πέμπτο (άρθρο 56), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Γενικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με τη θεωρία, η αστυνομία, εξ επόψεως λειτουργίας, διακρίνεται σε διοικητική (administrative) και σε δικαστική (judiciaire). Η διοικητική αστυνομία, πέραν της άσκησης αμιγώς διοικητικών καθηκόντων, έχει ως έργο την πρόληψη του εγκλήματος και τη διασφάλιση της δημόσιας τάξης. Εξ άλλου, το έργο της δικαστικής αστυνομίας συνίσταται στην ανίχνευση και διακρίβωση των εγκλημάτων και της ταυτότητας των εγκληματιών, στη συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων και, γενικά, στην υποβοήθηση του ανακριτικού έργου (βλ., μεταξύ άλλων, Σ. Αλεξιάδη, Ανακριτική, Έκτη Έκδοση, 2006, σελ. 117-118, Ζ. Παπαϊωάννου, Αστυνομικό Δίκαιο, Δεύτερη Έκδοση, 2006, σελ. 4-7).

Από οργανική άποψη, δεν υφίσταται μέχρι τώρα στη χώρα μας διάκριση μεταξύ διοικητικής και δικαστικής αστυνομίας, και, επομένως, δεν υφίσταται

και ιδιαίτερο σώμα δικαστικής αστυνομίας. Το έργο της τελευταίας ασκείται, από τους γενικούς και ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους (άρθρο 31 Κ.Π.Δ.). Στους γενικούς ανακριτικούς υπαλλήλους συγκαταλέγονται τα αστυνομικά όργανα και τα όργανα του Λιμενικού Σώματος, εφόσον έχουν ορισμένο βαθμό, ενώ ως ειδικοί ανακριτικοί υπάλληλοι ορίζονται, με ειδικούς νόμους, ιδιαίτερες κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων (π.χ., δασικοί υπάλληλοι και όργανα της δασικής υπηρεσίας, τελωνειακοί υπάλληλοι, υπάλληλοι του Πυροσβεστικού Σώματος, Επιθεωρητές του Υπουργείου Οικονομικών και υπάλληλοι που υπηρετούν στην Τελωνειακή Διεύθυνση Ελέγχου Οικονομικού Εγκλήματος, κ.ά.).

Κατά τούτο, έχει ασκηθεί κριτική προς δύο, κυρίως, κατευθύνσεις. Αφενός, υποστηρίζεται ότι η δημιουργία υπηρεσίας δικαστικής αστυνομίας θα εισφέρει εξ επόψεως εξειδίκευσης και ταχύτητας, δοθέντος ότι θα στελεχωθεί από όργανα με ειδικές επιστημονικές γνώσεις, τα οποία θα επιτελούν απερίσπαστα το έργο τους, χωρίς την υποχρέωση παράλληλης άσκησης λοιπών αστυνομικών καθηκόντων. Αφετέρου, κριτική ασκείται στο ότι τα όργανα που ασκούν καθήκοντα δικαστικής αστυνομίας υπάγονται, οργανικά, στην εκτελεστική και όχι στη δικαστική λειτουργία, με αποτέλεσμα να γεννώνται ζητήματα τόσο πρακτικής όσο και θεωρητικής φύσεως (Βλ., μεταξύ άλλων, Σ. Αλεξιάδη, ό.π., σελ. 117-118, Ζ. Παπαϊωάννου, ό.π., σελ. 4-7. Βλ., επίσης, Ν.Κ. Ανδρουλάκη, Επιτάχυνση της προδικασίας στην ποινική δίκη-με κάθε κόστος;, Ποινικά Χρονικά ΞΑ' /2011, σελ. 161-167, ο οποίος προτείνει την αναβάθμιση της εισαγγελικής προδικαστικής διερεύνησης «με χρησιμοποίηση (...) ιδίως ενός εξειδικευμένου κλάδου της αστυνομίας ως δικαστικής αστυνομίας και άλλων εξειδικευμένων οργάνων»).

Σε διεθνές επίπεδο, ήδη από το 1939, η Διεθνής Εταιρεία Ποινικού Δικαίου, στο πλαίσιο συζήτησης αναφορικά με τους «κανόνες για την πρόληψη των βιαιοτήτων ή άλλων εξαναγκασμών που ασκούνται κατά του προσώπου των μαρτύρων και των κατηγορουμένων», εισηγήθηκε στην Κοινωνία των Εθνών την ανάθεση σε ιδιαίτερο σώμα της αστυνομίας των καθηκόντων έρευνας και σύλληψης των φερόμενων ως δραστών εγκλημάτων. Σώμα το οποίο θα υπάγεται στη δικαστική αρχή και θα ελέγχεται από αυτήν. Το ζήτημα επανήλθε κατά τις συζητήσεις του VI Διεθνούς Συνεδρίου Ποινικού Δικαίου, με θέμα «Προστασία της ατομικής ελευθερίας κατά τη διάρκεια της ανάκρισης» (Ρώμη 1953). Περαιτέρω, τον Φεβρουάριο 1990 πραγματοποιήθηκε, στη Μαδρίτη, Ευρωπαϊκή Διάσκεψη, με τη συμμετοχή εκπροσώπων των κρατών-μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και με θέμα τη Δικαστική Αστυνομία (βλ. αναφορές ως προς τα ισχύοντα σε Γαλλία, Ελβετία, Βέλγιο, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία σε Σ. Αλεξιάδη, ό.π., σελ. 119, Ζ. Παπαϊωάννου, ό.π.,

σελ. 6, Γ. Βελλή, Η δικαστική αστυνομία ως παράγων της ποινικής δικαιοσύνης, Δίκη 2005, σελ. 774-776).

Στη χώρα μας, η άσκηση καθηκόντων δικαστικής αστυνομίας από ιδιαίτερη υπηρεσία προβλεπόταν στο β.δ. της 31ης Δεκεμβρίου 1836 περί Δημοτικής Αστυνομίας, η οποία, όμως, εγκαταλείφθηκε γρήγορα. Το ζήτημα της σύστασης δικαστικής αστυνομίας έθεσε η Ένωση Εισαγγελέων με το από 12.6.1987 υπόμνημά της προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης (βλ. Εισαγγελικός Λόγος, Έτος 2ο, Αριθ. Φύλλου 22, Οκτώβριος 1987). Τρία χρόνια αργότερα, η Εταιρεία Δικαστικών Μελετών δημοσίευσε Εισήγηση και Πόρισμα με θέμα «Δικαστική Αστυνομία», όπου διαπιστώνονται «αδυναμίες του ανακριτικού έργου» και «δυσλειτουργία της ποινικής δικαιοσύνης εξαιτίας της ελλείψεως δικαστικής αστυνομίας οργανικά συναρθρωμένης με τη δικαστική λειτουργία της Πολιτείας» (βλ. Εταιρεία Δικαστικών μελετών, Εισήγηση και Πόρισμα αριθ. 9, σε ΕλλΔνη 6/1990, σελ. 1387-1389).

Σε συνέχεια των ανωτέρω προβλέφθηκε, με το άρθρο 36 του ν. 2145/1993, η δυνατότητα ίδρυσης, με προεδρικό διάταγμα, υπηρεσίας Δικαστικής Αστυνομίας «υπό την άμεση διεύθυνση του οικείου εισαγγελέα πρωτοδικών», με σκοπό την «υποβοήθηση του εισαγγελέα πρωτοδικών στα καθήκοντά του με τη διενέργεια: α. Προανακριτικών πράξεων, β. Προανακριτικών εξετάσεων, γ. Συλλογής αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων για να βεβαιωθεί η τέλεση εγκλήματος και να ανακαλυφθεί ο δράστης, [και] δ. Εκτέλεσης ποινικών δικαστικών αποφάσεων, ενταλμάτων συλλήψεως, προσωρινής κρατήσεως και βίαιης προσαγωγής, καθώς και κάθε άλλης διαδικαστικής πράξεως της ποινικής διαδικασίας κατά την κρίση του αρμόδιου εισαγγελέα». Πλην όμως, το προεδρικό διάταγμα δεν έχει εκδοθεί.

Τον Δεκέμβριο 2002, η Ολομέλεια της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου αναφέρθηκε στην ανάγκη σύστασης Δικαστικής Αστυνομίας. Το ζήτημα συζητήθηκε, επίσης, σε ειδική εκδήλωση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, της Εταιρείας Δικαστικών Μελετών και του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 27 Ιανουαρίου 2010, με θέμα «Δικαστική Αστυνομία» (βλ. σχετικές εισηγήσεις δημοσιευμένες στον ιστότοπο dsa.gr). Κατά καιρούς, έχουν συσταθεί νομοπαρασκευαστικές επιτροπές και ομάδες εργασίας με αντικείμενο την ίδρυση δικαστικής αστυνομίας, χωρίς, όμως, αποτέλεσμα (βλ., ως προς την ιστορική αναδρομή, Σ. Αλεξιάδη, ό.π., σελ. 118-122. Βλ., επίσης, Μελέτη της Ένωσης Δικαστών και Εισαγγελέων, Η Ελληνική Δικαιοσύνη το 2040, Οκτώβριος 2021, σελ. 13-15, δημοσιευμένη στον ιστότοπο greece2021.gr).

Ήδη, με το παρόν νομοσχέδιο προτείνεται η σύσταση δικαστικής αστυνομίας στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, η οποία περιλαμβάνει πολιτικό και αστυ-

νομικό τομέα, ως διακριτά Τμήματα της Διεύθυνσης Δικαστικής Αστυνομίας. Ο πολιτικός τομέας έχει ως αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, προανάκρισης και ανακριτικών πράξεων, καθώς και την παροχή επιστημονικής και τεχνικής συνδρομής στους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς, ενώ ο αστυνομικός τομέας έχει ως αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων, την επίδοση δικογράφων, την εκτέλεση των αποφάσεων των ποινικών δικαστηρίων, την ευταξία των δικαστικών συνεδριάσεων κ.λπ.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νομοσχεδίου, η σύσταση της Δικαστικής Αστυνομίας έχει ως σκοπό την υποβοήθηση του έργου των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών και τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των δικαστικών υπηρεσιών, με την ανάθεση σε εξειδικευμένο προσωπικό του Υπουργείου Δικαιοσύνης αστυνομικών καθηκόντων, καθώς και καθηκόντων που απαιτούν ειδικές επιστημονικές γνώσεις, τα οποία, κατά το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο, ασκούνται από το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και ιδιώτες, με αποτέλεσμα, την εμφάνιση πρακτικών δυσχερειών ή δυσλειτουργιών και την καθυστέρηση στην απονομή της δικαιοσύνης. Με τη σύσταση της Δικαστικής Αστυνομίας, ως εξειδικευμένης υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, επιδιώκεται η αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων του προσωπικού που πρόκειται να τη στελεχώσει, η λειτουργική κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των τομέων της, η ύπαρξη της αναγκαίας υπηρεσιακής συνοχής για την εκπλήρωση των σκοπών της και η επιτάχυνση των διαδικασιών απονομής της δικαιοσύνης.

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

α. Η λέξη «συστήνεται» στην παράγραφο 1 θα ήταν δόκιμο να αντικατασταθεί από τη λέξη «συνιστάται».

β. Στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι «Οι περιφερειακές υπηρεσίες διαιρούνται σε πολιτικό και αστυνομικό τομέα». Παρατηρείται ότι στις λοιπές διατάξεις του νομοσχεδίου δεν τηρείται ομοιόμορφος τρόπος γραφής, καθώς σε αρκετές από αυτές απαντά η φράση «Αστυνομικός Τομέας». Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν ενδεδειγμένο να εφαρμοσθεί ενιαίος τρόπος γραφής, με πεζά γράμματα, της φράσης «αστυνομικός τομέας», κατ'αντιστοιχία με τον ομοιόμορφο τρόπο αναγραφής της φράσης «πολιτικός τομέας».

γ. Στην παράγραφο 4 εκ παραδρομής αναγράφεται «Ελεγκτικό Συνέριο» αντί «Ελεγκτικό Συνέδριο».

2. Επί του άρθρου 7

Διά του άρθρου 7 καθορίζεται το κατώτατο και ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού των υπαλλήλων της Δικαστικής Αστυνομίας, ως εξής: «Ορίζεται ως κατώτατο όριο ηλικίας διορισμού το εικοστό πρώτο (21ο) έτος. Για το προσωπικό του αστυνομικού τομέα ορίζεται ανώτατο όριο ηλικίας διορισμού το τριακοστό (30ο) έτος. Ως ημέρα γέννησης θεωρείται η 1η Ιανουαρίου του έτους γέννησης».

Το ζήτημα της θέσπισης ανώτατου ορίου ηλικίας ως προϋπόθεσης πρόσβασης σε συγκεκριμένο επάγγελμα έχει απασχολήσει το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το πρίσμα της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση και την εργασία, σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο που θεσπίζεται με την Οδηγία 2000/78/ΕΚ της 27ης Νοεμβρίου 2000 «για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία».

Το Δικαστήριο έκρινε, σχετικώς, ως προς την άσκηση του επαγγέλματος του πυροσβέστη, ότι «[π]ροκειμένου να εξεταστεί αν δικαιολογείται η διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας, που περιλαμβάνεται στην εθνική ρύθμιση της κύριας δίκης, πρέπει να εξακριβωθεί αν οι φυσικές ικανότητες είναι χαρακτηριστικό συνδεδεμένο με την ηλικία και αν συνιστούν ουσιαστική και καθοριστική επαγγελματική προϋπόθεση για την επίμαχη επαγγελματική δραστηριότητα ή για την άσκησή της, καθόσον ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση αυτή είναι ανάλογη» (βλ. ΔΕΕ, υπόθεση C-229/2008, Colin Wolf κατά Stadt Frankfurt am Main, σκ. 36). Σε άλλη υπόθεση, ως προς την άσκηση του επαγγέλματος του αστυνομικού, κρίθηκε ότι «οι ιδιαίτερες σωματικές ικανότητες συνιστούν χαρακτηριστικό που συνδέεται με την ηλικία, τα δε καθήκοντα που σχετίζονται με την προστασία των ατόμων και των αγαθών, με τη σύλληψη και επιτήρηση των δραστών εγκληματικών πράξεων καθώς και με τις προληπτικές περιπολίες ενδέχεται να απαιτούν τη χρήση σωματικής δύναμης (...). Η φύση των καθηκόντων αυτών απαιτεί ιδιαίτερη φυσική κατάσταση, καθώς ενδεχόμενη ανεπάρκεια σωματικών δυνάμεων κατά την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις όχι μόνον επί των ίδιων των αστυνομικών υπαλλήλων και επί των τρίτων, αλλά και επί της δημοσίας τάξεως (βλ. ΔΕΕ, υπόθεση C-258/2015, Gorka Salaberria Sorondo κατά Academia Vasca de Policía y Emergencias, σκ. 34-35). Ωστόσο, «η ηλικία στην οποία προσλαμβάνεται ο υπάλληλος καθορίζει τον χρόνο κατά τη διάρκεια του οποίου θα είναι σε θέση να επιτελεί τα απαιτητικά, από απόψεως σωματικών δυνάμεων, κα-

θήκοντα (...). Πρόσληψη σε προχωρημένη ηλικία συνεπάγεται ότι πολύ μεγάλος αριθμός υπαλλήλων δεν μπορεί να επιτελεί τα πλέον απαιτητικά, από απόψεως σωματικών δυνάμεων, καθήκοντα» (βλ., ως ανωτέρω, C-229/2008, σκ. 41-43. Βλ., επίσης, ανάπτυξη του σχετικού προβληματισμού σε Συνήγορο του Πολίτη, Ειδική Έκθεση Ίσης Μεταχείρισης 2021, σελ. 60-61).

Υπό το φως των ανωτέρω, συνάγεται ότι ο προσδιορισμός των τριάντα (30) ετών ως του ανώτατου ορίου ηλικίας για την πρόσβαση στη Δικαστική Αστυνομία συναρτάται προς τη φύση των καθηκόντων της υπηρεσίας, την ιδιαίτερη φυσική κατάσταση και σωματική δύναμη που απαιτούνται για την εκτέλεσή τους, καθώς και την ανάγκη ορθολογικής οργάνωσης του σώματος.

3. Επί του άρθρου 8

Διά του άρθρου 8 τίθεται η υποχρέωση εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων ως προϋπόθεση διορισμού στη Δικαστική Αστυνομία. Ειδικότερα, ορίζεται ότι «1. Δεν διορίζονται υπάλληλοι της Δικαστικής Αστυνομίας όσοι δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις και δεν έχουν απαλλαγεί νόμιμα από αυτές. 2. Ειδικότερα, δεν διορίζονται υπάλληλοι του πολιτικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας όσοι έχουν αναγνωρισθεί ως αντιρρησίες συνείδησης και δεν έχουν εκπληρώσει, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις της στρατολογικής νομοθεσίας, άοπλη θητεία ή εναλλακτική πολιτική κοινωνική υπηρεσία. 3. Δεν διορίζονται υπάλληλοι του Αστυνομικού Τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας όσοι δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις».

Από την ανωτέρω γραμματική διατύπωση συνάγεται ότι οι μεν υπάλληλοι του πολιτικού τομέα δύνανται να διορίζονται εφόσον έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή έχουν υπαχθεί σε ειδικές διατάξεις της στρατολογικής νομοθεσίας, βάσει των οποίων πληρούνται οι όροι της νόμιμης απαλλαγής, οι δε υπάλληλοι του αστυνομικού τομέα οφείλουν οπωσδήποτε να έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Πράγματι, στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης (σελ. 43) διευκρινίζεται ότι «(...) δεν διορίζονται υπάλληλοι του αστυνομικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας όσοι δεν έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Ο διαχωρισμός αυτός καθίσταται προφανής από το γεγονός ότι οι υπηρετούντες στον αστυνομικό κλάδο είναι ένοπλοι, οπότε είναι απρόσφορο και αναποτελεσματικό να γίνονται δεκτοί όσοι κρίθηκαν ακατάλληλοι για ένοπλη θητεία ή αρνήθηκαν να υπηρετήσουν κατ' αυτό τον τρόπο».

Κατά τούτο, δεν έχει αντικείμενο η παράγραφος 1, εφόσον τα ζητήματα

ρυθμίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

4. Επί του άρθρου 10

Το άρθρο 10 θέτει προϋποθέσεις διορισμού αναφορικά με τα σωματικά προσόντα του προσωπικού του αστυνομικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας. Κατ' αυτό, «(...) πρέπει να έχει ανάστημα, το οποίο είναι τουλάχιστον ένα μέτρο και εβδομήντα εκατοστά (1,70 μ.) για τους άνδρες και τουλάχιστον ένα μέτρο και εξήντα τρία εκατοστά (1,63 μ.) για τις γυναίκες, χωρίς υποδήματα».

Παρατηρείται συναφώς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του π.δ. 90/2003, ορίζονταν ενιαία κριτήρια εισαγωγής των υποψηφίων στις Σχολές Αξιωματικών και Αστυφυλάκων της Αστυνομικής Ακαδημίας, ανεξαρτήτως φύλου. Ο ενιαίος προσδιορισμός του ελάχιστου αναστήματος και για άνδρες και για γυναίκες (τουλάχιστον 1,70μ.), καθώς και οι ενιαίες επιδόσεις στις αθλητικές δοκιμασίες που προβλέπονταν από το π.δ. 90/2003, θεωρούνταν «αφετηρία για το σχηματισμό μιας εξωτερικής εικόνας της Αστυνομίας αναγκαία επιβλητικής αλλά και ικανό μέσο για την εκτέλεση των ιδιαίτερων και επικίνδυνων κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας αλλά και κατά κοινή παραδοχή καθηκόντων τους» (Ζ. Παπαϊωάννου, Αστυνομικό Δίκαιο, Δεύτερη Έκδοση, 2006, σελ. 104-107).

Το 2016, το Γ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 1420/2016 7μ) διατύπωσε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προδικαστικό ερώτημα προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς το αν η διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του π.δ. 90/2003 είναι σύμφωνη με τις διατάξεις των Οδηγιών 76/207/ΕΟΚ, 2002/73/ΕΚ και 2006/54/ΕΚ, οι οποίες «απαγορεύουν κάθε έμμεση διάκριση λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας στον δημόσιο τομέα (...)».

Το Δ.Ε.Ε. αποφάνθηκε, με απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2017 (C-409/16) ότι «Οι διατάξεις της οδηγίας 76/207/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 9ης Φεβρουαρίου 1976, περί της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2002/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η ο-

ποία προβλέπει προϋπόθεση ελάχιστου αναστήματος 1,70 μ., ανεξαρτήτως φύλου, για τη συμμετοχή υποψηφίων στον διαγωνισμό για την κατάταξη σπουδαστών στην αστυνομική σχολή του κράτους μέλους αυτού, εφόσον η ρύθμιση αυτή, αφενός, περιάγει σε μειονεκτική θέση πολύ μεγαλύτερο αριθμό γυναικών σε σύγκριση με τους άνδρες και, αφετέρου, δεν παρίσταται πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του θεμιτού σκοπού τον οποίο επιδιώκει, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει».

Ήδη, με τις αποφάσεις 902-907/2021 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι από την απαίτηση κοινού ελαχίστου αναστήματος 1,70 μ. προκαλείται έμμεση διάκριση λόγω φύλου εις βάρος των γυναικών υποψηφίων. Ειδικότερα, η θέσπιση του ως άνω κοινού ελαχίστου ορίου κρίθηκε ως μη πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού δημοσίου συμφέροντος, στον οποίο η εν λόγω ρύθμιση αποβλέπει, δηλαδή την εξασφάλιση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και εύρυθμης λειτουργίας της Ελληνικής Αστυνομίας (πρβλ. και ΣτΕ Ολομ. 1363/2021, με την οποία κρίθηκε ότι διάκριση εις βάρος των γυναικών προκαλείται ακόμη και με τη διάταξη του άρθρου 2 περ. δ' της 1211.2/18/07/25-9-2007 υπουργικής απόφασης, η οποία ορίζει ως αναγκαίο προσόν για την κατάταξη Δόκιμων Λιμενοφυλάκων ελάχιστο αναστήμα για τους μεν άνδρες υποψηφίους 1,70 μ., για τις δε γυναίκες υποψήφιες 1.65 μ., υπό την έννοια του αποκλεισμού γυναικών σε πολύ μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τους άνδρες).

5. Επί των άρθρων 22, 23 και 24

Διά του άρθρου 22 ορίζεται η συγκρότηση τεσσάρων επιτροπών για τη διεξαγωγή διαγωνισμού εν όψει της στελέχωσης του πολιτικού και αστυνομικού τομέα της Δικαστικής Αστυνομίας. Διά των άρθρων 23 και 24 τίθενται οι όροι διεξαγωγής του διαγωνισμού και βαθμολόγησης των υποψηφίων. Για λόγους νομοτεχνικής πληρότητας και νοηματικής σαφήνειας, ενδείκνυται, στις περιπτώσεις στις οποίες γίνεται αναφορά σε μέλη επιτροπής (άρθρο 23, παρ. 1Β, αγ', «ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής», άρθρο 24, παρ. 1, «μέλη της οικείας επιτροπής», άρθρο 24 παρ. 2, «κάθε τακτικό μέλος της επιτροπής») να γίνεται ειδικότερη παραπομπή στην εκάστοτε επιτροπή με αρίθμηση α'-δ' του άρθρου 22.

6. Επί του άρθρου 44

Το άρθρο 44, υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων Δικαστικής Αστυνομίας – Αναλογική εφαρμογή διατάξεων», υπάγεται στο «Κεφάλαιο Κ'» του Μέρους Δεύτερου, με τίτλο «Λοιπές ρυθμίσεις για τη Δικαστική Αστυνομία». Παρατηρείται ότι το εν λόγω Κεφάλαιο διαδέχεται Κεφάλαιο με α-

ρίθμιση Ι΄, και κατά τούτο προτείνεται η αναρίθμησή του στο ορθό «Κεφάλαιο ΙΑ΄», καθώς και η αντίστοιχη διόρθωση στα περιεχόμενα του νομοσχεδίου.

7. Επί του άρθρου 48

Με το άρθρο 48 προστίθεται παράγραφος 7 στο άρθρο 324 του ν. 4700/2020 («Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»), με την οποία εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής του προσυμβατικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι συμβάσεις που συνάπτουν τα νομικά πρόσωπα «στα οποία το Ελληνικό Δημόσιο έπαψε να ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και δεν ορίζει ούτε ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, την πλειοψηφία των μελών της διοίκησής τους».

Σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του ν. 4700/2020, επί συμβάσεων «που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς», η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει συγκεκριμένο ποσό, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους, είτε από Κλιμάκιο είτε από αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την προτεινόμενη ρύθμιση «επιδιώκεται η διασάφηση του πεδίου εφαρμογής του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας, ώστε για λόγους ασφάλειας δικαίου να ρυθμίζεται με σαφή νομοθετική διάταξη η μη υπαγωγή στον τελευταίο νομικών προσώπων που δεν ελέγχονται πλέον, άμεσα ή έμμεσα, από το Ελληνικό Δημόσιο» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης επί του νομοσχεδίου, σελ. 49-50).

Το ζήτημα του πεδίου εφαρμογής του προσυμβατικού ελέγχου, και, κατ' επέκταση, της έννοιας της δημόσιας επιχείρησης κατ' άρθρο 324 παρ. 1 του ν. 4700/2020, απασχόλησε την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην υπ' αρ. 554/2022 απόφασή της. Ειδικότερα, εξετάσθηκε αν στην έννοια της δημόσιας επιχείρησης δύναται να υπαχθεί επιχείρηση, «μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της μητρικής της εταιρείας (...) και της συνακόλουθης απώλειας της πλειοψηφίας του μετοχικού κεφαλαίου αυτής από το Ελληνικό Δημόσιο». Κατά την ως άνω απόφαση, το άρθρο 324 του ν. 4700/2020 ψηφίσθηκε «σε εκτέλεση» της διάταξης του άρθρου 98 παρ. 1 περ. β΄ του Συντάγματος, όπου ορίζεται ότι στην αρ-

μοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: «(...) β. Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει». Κρίθηκε, λοιπόν, ότι «[κ]ατά την έννοια της διατάξεως [άρθρο 98 παρ. 1 περ. β' του Συντάγματος] ως εξομοιούμενο με το Δημόσιο "από την άποψη αυτή" νομικό πρόσωπο νοείται κάθε νομικό πρόσωπο, ανεξάρτητα αν είναι δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που δύναται κατά την ανάθεση σύμβασης από αυτό να ασκήσει εξουσία συγκρίσιμη προς αυτή του Δημοσίου. Τέτοια δε εξουσία είναι και αυτή που ασκείται από ένα νομικό πρόσωπο, όταν, υπαγόμενο στην άμεση εποπτεία και τον έλεγχο κρατικής αρχής, και απολαμβάνοντας προνόμια που προσήκουν στη δημόσια δύναμη, επεμβαίνει στην αγορά επιλέγοντας, με αδιαφανή ή μη νόμιμα κριτήρια, αντισυμβαλλόμενο επί μεγάλης οικονομικής αξίας σύμβασης που συνάπτει (...). Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου ως εξομοιούμενα με το Δημόσιο νομικά πρόσωπα νοούνται εκείνα τα οποία -ανεξαρτήτως της υπαγωγής τους στο δημόσιο τομέα, της προέλευσής τους, της ιδιαίτερης οργανωτικής τους δομής και του καθεστώτος δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που τα διέπει- διαθέτουν νομική προσωπικότητα, συστήνονται για την εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού, ενώ, σύμφωνα με τις καταστατικές τους ή άλλες διατάξεις, τελούν σε σχέση άμεσης ή έμμεσης εξάρτησης ή ειδικού ελέγχου από το Δημόσιο ή άλλο δημόσιο φορέα. Ειδικότερα δε ως προς τη διαπίστωση της κατά τα ανωτέρω εξάρτησης, το Δικαστήριο διαχρονικά προσφεύγει στη χρήση κριτηρίων που παγίως προβλέπονται στις διατάξεις των εκάστοτε ισχυουσών κοινοτικών και ήδη ενωσιακών οδηγιών περί την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (βλ. τις οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ, 93/37/ΕΟΚ, 93/38/ΕΟΚ, 2004/17/ΕΕ, 2004/18/ΕΕ και τις ισχύουσες οδηγίες 2014/24/ΕΕ, 2014/25/ΕΕ που έχουν μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη με τον ν. 4412/2016, Α' 147, βλ. άρθρα 2 παρ. 4 και 224 αυτού) και αναφέρονται σε περιπτώσεις που το Κράτος ή λοιπές δημόσιες αρχές είτε χρηματοδοτούν (κατά το μεγαλύτερο μέρος) έναν φορέα, είτε ασκούν έλεγχο στη διαχείρισή του, είτε διορίζουν άνω του ημίσεος του αριθμού των μελών των διοικητικών οργάνων του, είτε κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου του κεφαλαίου, είτε ελέγχουν την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τις εκδιδόμενες από τον φορέα αυτόν μετοχές [βλ. όμοια κριτήρια και σε άρθρο 1 του ν. 3429/2005 "Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ)", Α' 314, καθώς και ΕλΣυν Ολ. πρακτικά της 6ης Γεν. Συν. της 6ης.3.2002, αποφάσεις Τμ.

Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 1922, 1924/2016, VI Τμ. 1069/2016, 1642/2014, 3919/2014, Έβδομο Τμ. 2106/2020, πράξεις Ε΄ Κλιμ. 760, 420/2021, 611/2020, Ζ΄ Κλ. 471, 288, 187/2021, 659/2019 κ.ά.] (...) Το Δικαστήριο, συνεκτιμά στο σημείο αυτό την εξέλιξη που παρατηρείται σε σχέση με τον ρόλο και τον τρόπο οργάνωσης του κράτους, ιδίως στον τομέα της παροχικής διοίκησης. Η εν λόγω εξέλιξη υπαγορεύει στο Δικαστήριο τη χρήση ευέλικτων κριτηρίων υπαγωγής στον προσυμβατικό του έλεγχο, καθώς και την ανάγκη εξατομικευμένης κρίσης για κάθε φορέα, ενόψει των εκάστοτε ειδικών καταστατικών του ρυθμίσεων, όπως αυτές εξελίσσονται διαχρονικά, κατόπιν σφαιρικής θεώρησης των νομικών και πραγματικών δεδομένων που τον αφορούν. Και ναί μεν, η έννοια του εξομοιούμενου με το Δημόσιο προσώπου και κατ' επέκταση της δημόσιας επιχείρησης ή του δημόσιου οργανισμού δύναται, καταρχήν, να προσεγγίζεται ερμηνευτικά υπό το φως των προβλέψεων της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, ωστόσο, τούτο δεν σημαίνει ότι ο προσδιορισμός του περιεχομένου των εν λόγω αόριστων νομικών εννοιών εξαντλείται στα κριτήρια που προβλέπονται στα σχετικά νομοθετήματα, αλλά δύναται να λαμβάνει χώρα κατά τρόπο αυτοτελή (Ελ-Συν Ολ. 380/2022) επί τη βάσει και έτερων, ανάλογα με την εκάστοτε υπό κρίση υπόθεση, κριτηρίων. Τούτο δε, με γνώμονα τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας των υπηρετούμενων από το άρθρο 98 παρ. 1 περ. β΄ του Συντάγματος σκοπών της διασφάλισης των αρχών της διαφάνειας, υπό όρους υγιούς ανταγωνισμού και ίσης μεταχείρισεως των οικονομικών φορέων (...)».

Υπό το φως των ανωτέρω, η υπαγωγή ή μη στον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου των συμβάσεων που συνάπτουν νομικά πρόσωπα, των οποίων το Ελληνικό Δημόσιο έπαψε να ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και δεν ορίζει ούτε ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα, την πλειοψηφία των μελών της διοίκησής τους, εξαρτάται από τη συνεκτίμηση και των ως άνω νομολογιακών κριτηρίων, κατόπιν εξατομικευμένης κρίσης για κάθε φορέα, στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 98 παρ. 1 περ. β΄ του Συντάγματος.

8. Επί του άρθρου 52

α. Στις παραγράφους 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 28 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), όπως προτείνεται να διαμορφωθεί, οι λέξεις «Προδικασία», «Συζήτηση», «Προθεσμία» θα μπορούσαν να γραφούν με πεζά γράμματα.

β. Στην Παράγραφο 3 του άρθρου 28 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), όπως προτείνεται να διαμορφωθεί, μεταξύ των λέξεων «πλην αυτά» θα μπορούσε να προστεθεί η λέξη «όμως».

γ. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 28 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), όπως προτείνεται να διαμορφωθεί, στη φράση «[α]ν ο δικαστής πληρεξούσιος του διαδίκου τελικώς δεν νομιμοποιηθεί» πρέπει να αντικατασταθεί η λέξη «δικαστής» από τη λέξη «δικαστικός».

Αθήνα, 26 Ιουλίου 2022

Οι Εισηγητές
Αλέξανδρος Κεσσόπουλος
Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Επιστημονικός Συνεργάτης
Νέστωρ Πολίτης
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αντώνης Παντελής
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής
Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών